

เอกสารประกอบโครงการ

**ร่วมตามแนวคิด
เศรษฐกิจพอเพียง**

**งานส่งเสริมการเกษตร สำนักงานปลัด
องค์การบริหารส่วนตำบลวังตะกู
อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม**

องค์การบริหารส่วนตำบลวังตะกู

ร่วมตามแนววิถีเศรษฐกิจพอเพียง

พระราชดำริว่าด้วยเศรษฐกิจพอเพียง

...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอมี พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควร และปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้นโดยลำดับต่อไป... (๑๘ กรกฎาคม ๒๕๓๗)

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานมานานกว่า ๓๐ ปี เป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนรากฐานของวัฒนธรรมไทย เป็นแนวทางการพัฒนาที่ตั้งบนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรม เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ที่สำคัญจะต้องมี **สติ ปัญญา และความเพียร** ซึ่งจะนำไปสู่ **ความสุข** ในการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง จึงประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้

๑. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ
๒. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ
๓. ภูมิคุ้มกัน หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

โดยมี เงื่อนไข ของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง ๒ ประการ ดังนี้

๑. เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ
๒. เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักใน คุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

คือ การจัดการพื้นที่ซึ่งเหมาะสมกับพื้นที่การเกษตร ซึ่งเป็นสมมติฐานเกษตรทฤษฎีใหม่ เข้ากับภูมิปัญญาพื้นบ้านที่อยู่อย่างสอดคล้องกับธรรมชาติในพื้นที่นั้นๆ โคก-หนอง-นา โมเดล เป็นการที่ให้ธรรมชาติจัดการตัวมันเองโดยมี มนุษย์เป็นส่วนส่งเสริมให้มันสำเร็จเร็วขึ้น อย่างเป็นระบบ

โดยมีองค์ประกอบดังนี้

❁ ดินที่ขุดทำหนองน้ำนั้นให้นำมาทำโคก บนโคกปลูก ป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง
ตามแนวทางพระราชดำริ

- ❁ ปลุกพืช ผัก สวนครัว เลี้ยงหมู เลี้ยงไก่ เลี้ยงปลา ทำให้พออยู่ พอกิน พอใช้ พอร่มเย็น
เป็นเศรษฐกิจพอเพียงขั้นพื้นฐาน ก่อนเข้าสู่ขั้นก้าวหน้า คือ ทำบุญ ทำทาน เก็บรักษา ค้ำขาย และเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย
- ❁ ปลุกที่อยู่อาศัยให้สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศ และภูมิอากาศ

องค์การบริหารส่วนตำบลวังตะกั่ว

ร่วมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

2. หนอง: หนองน้ำหรือแหล่งน้ำ

✿ ขุดหนอง เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ยามหน้าแล้งหรือจำเป็น และเป็นที่รับน้ำยามน้ำท่วม (หลุมขนมครก)

✿ ขุด คลองไส้ไก่ หรือคลองระบายน้ำ รอบพื้นที่ตามภูมิปัญญาชาวบ้าน

โดยขุดให้คดเคี้ยวไปตามพื้นที่เพื่อให้น้ำกระจายเต็มพื้นที่เพิ่มความชุ่มชื้น ลดพลังงานในการรดน้ำต้นไม้

✿ ทำ ฝายทดน้ำ เพื่อเก็บน้ำเข้าไว้ในพื้นที่ให้มากที่สุด โดยเฉพาะเมื่อพื้นที่โดยรอบไม่มีการกักเก็บน้ำ น้ำจะหลากลงมายังหนองน้ำ และคลองไส้ไก่ ให้ทำฝายทดน้ำเก็บไว้ใช้ยามหน้าแล้ง

✿ พัฒนาแหล่งน้ำ ในพื้นที่ ทั้งการขุดลอก หนอง คู คลอง เพื่อกักเก็บน้ำไว้ใช้ยามหน้าแล้ง และเพิ่มการระบายน้ำยามน้ำหลาก

3. นา: ที่นาปลูกข้าว

✿ พื้นที่นาให้ปลูกข้าวอินทรีย์พื้นบ้าน โดยเริ่มจากการฟื้นฟูดิน ด้วยการทำเกษตรอินทรีย์ยั่งยืน คีนชีวัดเล็กๆ หรือจุลินทรีย์กลับคืนแผ่นดินใช้การควบคุมปริมาณน้ำในนาเพื่อคุมหญ้า ทำให้ปลอดสารเคมีได้ ปลอดภัยทั้งคนปลูก คนกิน ยกค่านาให้มีความสูงและกว้าง เพื่อใช้เป็นที่รับน้ำยามน้ำท่วม ปลูกพืชอาหารตามคันนา

อะไรคือ โคกหนองนา โมเดล อีกหนึ่งปรัชญาในการออกแบบพื้นที่ทำเกษตรตามศาสตร์พระราชา
ซึ่งสามารถสร้างประโยชน์จากแนวคิดได้อย่างเห็นผล

องค์การบริหารส่วนตำบลวังตะกู

ร่วมตามแนววิถีเศรษฐกิจพอเพียง

ป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง บันไดสู่ 4 พ

การปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง คือ การปลูกพืชที่นำมาใช้เป็นอาหาร เป็นที่อยู่อาศัย

ทำเครื่องใช้ไม้สอยและเป็นร่มเงา ประกอบด้วยพรรณไม้หลากหลายชนิดสามารถจำแนกตามความสูงเป็น 5 ระดับ คือ

1. ไม้สูง เป็นไม้เรือนยอดสูงและมีอายุยืน เช่น ตะเคียน ยางนา เต็ง รัง ฯลฯ
2. ไม้กลาง เป็นไม้ต้นที่สูงไม่มากนัก ส่วนใหญ่เป็นไม้ผลที่เก็บกินได้ เช่น มะม่วง ขนุน มังคุด กระท้อน ไข่ สะตอ ฯลฯ
3. ไม้เตี้ย เป็นไม้พุ่มเตี้ยที่อยู่ใต้ไม้สูงและไม้กลาง เช่น พริก มะเขือ กะเพรา ผักหวานบ้าน ติ้ว เหียง ฯลฯ
4. ไม้เลื้อยดิน เป็นไม้เลื้อยชนิดต่าง ๆ เช่น พริกไทย รางจืด ฯลฯ
5. ไม้หัวใต้ดิน เช่น ขิง ข่า มันมือเสือ บุก กวาวเครือ ฯลฯ

วิธีปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง

1. นำไม้เบิกนำที่โตเร็ว เช่น สะเดา มะรุ้ม แคน ไม้ยล กล้วย อ้อย และพืชผักอายุสั้นมาปลูกก่อน เพื่อสร้างแหล่งอาหารให้ครอบครัว
2. หลังจากนั้น 1 - 2 ปี เริ่มปลูกไม้ที่ใช้ออกสร้างที่อยู่อาศัย เมื่อเติบโตจนให้ร่มเงากับพื้นที่จึงเริ่มปลูกพืชสมุนไพร
3. สำหรับพื้นที่ทำนา ควรมีขนาดเหมาะสมและปลูกข้าวได้เพียงพอสำหรับบริโภคในครัวเรือนโดยไม่ต้องซื้อ
4. ขุดบ่อน้ำและร่องน้ำเล็กให้เชื่อมต่อกับบ่อขนาดใหญ่ เพื่อเพิ่มความชุ่มชื้นกับพื้นดินและต้นไม้ ทั้งยังใช้เลี้ยงปลาไว้เป็นอาหาร
5. ปลูกต้นไม้ให้หลากหลายที่ใช้ประโยชน์ได้ เพื่อลดค่าใช้จ่ายในครอบครัว

หลังจากปลูกป่า 3 อย่างสำเร็จแล้ว ก็จะสามารถนำพืชเหล่านั้นมาใช้ประโยชน์ 4 ประการ คือ หนึ่ง ใช้เป็นอาหารเครื่องต้มสมุนไพร และเป็นขนม สอง ใช้ทำที่อยู่อาศัยใช้ทำพื้นบ้าน ฝาบ้าน เสาเรือน สาม ปลูกไว้ใช้สอยอื่นๆ เช่น ทำฟืน เตาถ่าน ทำปุ๋ย สารไล่แมลง ทำเครื่องมือเครื่องใช้หัตถกรรม ใช้ทำสีย้อม และน้ำยาซักล้าง และสุดท้ายคือให้ร่มเงาและความร่มเย็นแก่บ้านและสภาพแวดล้อมประโยชน์ทั้งสี่ประการนี้ก็นำพาเราไปสู่

4 พ เป็นพื้นฐาน นั่นคือ พอกิน พออยู่ พอใช้ พอร่มเย็น

องค์การบริหารส่วนตำบลวังตะกู

ร่วมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

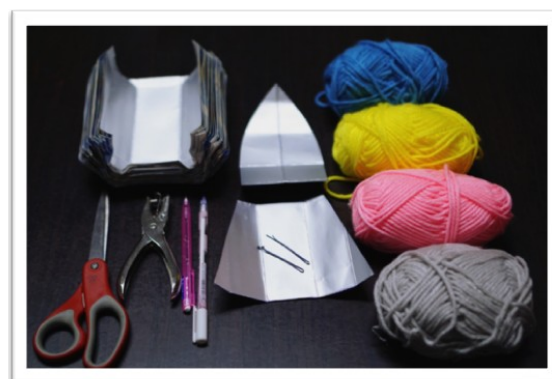
การประดิษฐ์ของใช้จากเศษวัสดุ

หมวกจากกล่องนม เพื่อเป็นการนำของเหลือใช้มาก่อให้เกิดประโยชน์

อุปกรณ์ที่ใช้ทำหมวกกล่องนม

1. กรรไกร
2. เข็มหรือก๊อบติดดมสีดำ
3. ไหมพรมสีต่างๆ
4. ที่เจาะกระดาษ (ตุ๊ดตู่)
5. ดินสอหรือปากกา
6. แบบหรือแพทเทิร์นของหมวกชนิดต่าง ๆ

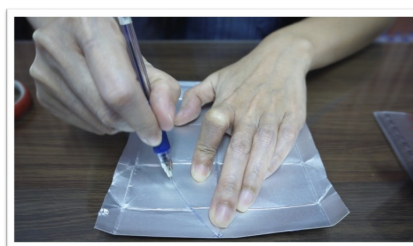

วิธีทำหมวกกล่องนม

1. เริ่มจากนำกล่องนมมาแกะออกให้เป็นแผ่นสี่เหลี่ยม ล้างน้ำให้สะอาดอย่าให้มีกลิ่นนมติดอยู่แล้วนำไปฝั่งลมให้แห้ง

2. ใช้แบบหรือแพทเทิร์นของหมวกวางทับลงไป ใช้ดินสอหรือปากกาวาดภาพตามแบบชิ้นส่วนต่าง ๆ ของหมวกลงบนกล่องนม

องค์การบริหารส่วนตำบลวังตะกู

ร่วมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

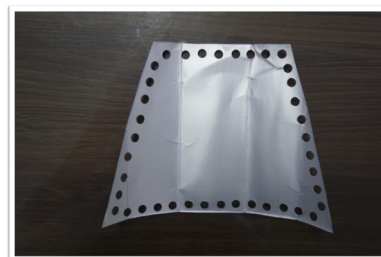
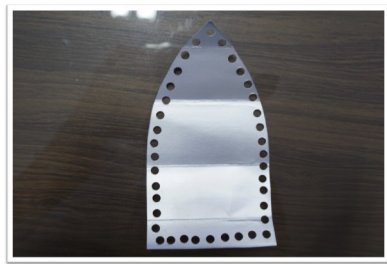
การสร้างแบบ นั้นจะมี 2 ส่วน คือ ตัวหมวกและปีกหมวก สำหรับบังแดด

1. สำหรับตัวหมวกนั้นจะมีลักษณะเป็น รูปสามเหลี่ยมคล้าย ๆ หน้าเตารีด ก่อนที่จะสร้างแบบต้องกะขนาดของหัวด้วย เพราะจะได้กะขนาดกว้างยาวได้ถูก ยกตัวอย่างเช่น กว้างประมาณ 3.5 นิ้ว ยาวประมาณ 6.5 นิ้ว

2. ส่วนของปีกหมวกเป็นรูปสี่เหลี่ยมคางหมู ขนาดกว้างยาวพอ ๆ กัน แต่จะต้องตัดให้มีส่วนโค้งงอเพื่อให้สามารถ ประกอบเข้ากับตัวหมวกได้อย่างเหมาะสม การสร้างแบบที่ดี ก็จะนำไปสู่หมวกที่สวยงามอย่างลงตัวกันหรือห่างกันจนเกินไป โดยเฉพาะจุดในส่วนยาวของตัวแบบไม่เกิน 25 จุด และส่วนกว้างไม่เกิน 13 จุด จากนั้นนำไปเจาะรูด้วยที่เจาะกระดาษ(ตุ๊ดตู่) จนครบ

4. เมื่อเราได้ตัวแบบข้างต้นแล้ว เราก็นำต้นแบบนั้นไปทาบกับกล่องนมชิ้นอื่น ๆ โดยที่ หมวก 1 ใบ ต้องใช้ส่วนประกอบ ตัวหมวก 6 ชิ้น และส่วนปีกหมวกอีก 6 ชิ้น โดยเน้นว่าส่วนประกอบแต่ละชิ้นนั้นต้องมีขนาดเท่ากันหมด ทั้งตัวแบบหรือรูที่ เจาะลงไป

3. เมื่อวาดแบบและตัดแบบออกมาตามที่ต้องการแล้ว เราจะมาถึง การเพาะจุด เพื่อเจาะรู การเพาะจุดนั้น ให้เพาะจุด บริเวณริมขอบของตัวแบบลึกเข้าไปไม่เกิน 0.5 เซนติเมตร และเพาะจุดให้รอบแบบโดยกะระยะห่างแต่ละจุดให้พอดี ๆ ไม่ชิด

วิธีเย็บหมวกกล่องนม

1. เริ่มจากนำชิ้นส่วนมาต่อกันในแนวตั้ง ร้อยด้ายไหมพรมกับเข็มหรือกับหนีบผมแล้วเริ่มเย็บจากฐานล่างของชิ้นส่วนทั้งสองให้ติดกันจากนั้นจึงค่อยเย็บให้ติดกันไปจนสุด โดยจะเย็บด้ายไหมพรมไขว้ไปมาระหว่างรูเป็นรูปกากบาท หรืออาจจะเย็บทแยงไปแนวใดแนวหนึ่งก่อนแล้วค่อยเย็บอีกแนวหนึ่งก็ได้แต่ก็ต้องเป็นรูปกากบาท และไหมที่ใช้เย็บนั้นต้องเป็นเส้นคู่เพื่อความหนาแน่น คงทนถาวร

2. จากนั้นค่อย ๆ เย็บเชื่อมต่อชิ้นส่วนอื่น ๆ ที่ละชิ้นจนเป็นรูปวงกลม นำส่วนปีกหมวกอีก 2 ชิ้นมาเย็บประกบกันเพื่อความแข็งแรง โดยเย็บเฉพาะส่วนด้านโค้งเท่านั้นแล้วต่อกับตัวหมวกด้านใดด้านหนึ่งแล้วเย็บอีกครั้งก็เป็นอันเสร็จเรียบร้อย

3. การเย็บนั้นให้อาส่วนที่เป็นพื้นสีเงินไว้ด้านใน ส่วนที่เป็นสวดลายของกล่องไว้ด้านนอก หรือหากเกรงว่าจะเป็นการโฆษณาสินค้าให้คนอื่น ก็สามารเอาส่วนที่เป็นพื้นเงินไว้ด้านนอกก็ได้ก็จะได้หมวกที่มีสีสันเก๋ไก๋ ไปอีกแบบ เท่านั้นเราก็จะได้หมวกสวยเก๋ 1 ใบ ไว้ใส่โชว์เพื่อนๆ หรือกันแดดก็ไม่ได้เบา